

MUUT SÄÄDÖKSET

EUROOPAN KOMISSIO

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatu järjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 50 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettun hakemuksen julkaiseminen

(2017/C 292/09)

Tämä julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa hakemusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012⁽¹⁾ 51 artiklassa tarkoitettulla tavalla.

YHTENÄINEN ASIAKIRJA

”SLAVONSKI MED”

EU-nro: PDO-HR-02187 – 26.9.2016

SAN (X) SMM ( )

1. Nimi

”Slavonski med”

2. Jäsenvaltio tai kolmas maa

Kroatia

3. Maataloustuotteen tai elintarvikkeen kuvaus

3.1 Tuotelaji

Luokka 1.4. Muut eläinperäiset tuotteet (munat, hunaja, erilaiset maitotuotteet paitsi voi jne.)

3.2 Kuvaus 1 kohdassa nimetystä tuotteesta

”Slavonski med” on hunajaa, jota paikalliset harmaat tarhamehiläiset (*Apis mellifera carnica*, pannoninen alalaji) valmistavat hunajakasvien medestä tai kasvien elävien osien eritteistä tai kasvien elävissä osissa olevien kasveja imevien hyönteisten eritteistä, jotka mehiläiset keräävät, sekoittavat itse tuottamiinsa aineisiin, säilyttävät, kuivaavat ja varastoivat kennostoon kypsymään 4 kohdassa tarkoitettulla maantieteellisellä alueella.

Tuotantomenetelmästä riippuen ”Slavonski med” on kennohunajaa, palahunajaa tai leikattua kennohunajaa ja lingottua hunajaa. ”Slavonski med” on:

1. valeakasihunajaa;
2. lehmushunajaa;
3. rapsihunajaa;
4. auringonkukkahunajaa;
5. kastanjahunajaa;
6. kukkahunajaa;
7. unkarilaisen tammen mesikastehunajaa.

Tuotteen laatuun vaikuttavat ”Slavonski med” -hunajan yhteiset ominaisuudet ovat prosentteina ilmoitettu vesipitoisuus ja hydroksimetylfurfuraalien (HMF) määrä. ”Slavonski med” -hunajassa on vettä enintään 18,3 prosenttia, ja HMF:ien enimmäismäärä on 16,5 mg/kg. Toinen ”Slavonski med” -hunajan erityispiirre on sen sisältämä *Brassicaceae*-, *Robinia* spp.- ja *Rosaceae*-heimoihin kuuluvien kasvilajien siitepöly, joko sekundaarisena siitepölynä (vähintään 16 prosenttia) tai vähämerkityksisenä siitepölynä (enintään 15 prosenttia). Sakkaroosin määrä ”Slavonski med” -hunajassa on ohjearvoja pienempi.

(¹) EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1.

Eri hunajalajien fysikaaliskemialliset, aistinvaraiset ja siitepölyä koskevat ominaisuudet esitetään seuraavissa taulukoissa:

Hunaja	Vesipitoisuus [%]	HMF [mg/kg]	Siitepölyn ominaisuudet [%]	Sähkönjohtavuus [mS/cm]	Diastaasiaktiivisuus [Schade-asteikko]	Sakkaroosin määrä [g/100 g]
VALEAKASIA	18,3 maks.	16,5 maks.	20 min.	0,2 maks.	8 min.	9 maks.
LEHMUS	18,3 maks.	16,5 maks.	25 min.	0,5 min	8 min.	4 maks.
RAPSI	18,3 maks.	16,5 maks.	61 min.	0,3 maks.	8 min.	4 maks.
AURINGONKUKKA	18,3 maks.	16,5 maks.	45 min.	0,6 maks.	8 min.	4 maks.
KASTANJA	18,3 maks.	16,5 maks.	86 min.	0,8 maks.	8 min.	4 maks.
KUKKA	18,3 maks.	16,5 maks.	x	0,8 maks.	8 min.	4 maks.
UNKARILAISEN TAMMEN MESIKASTEHUDAJA	18,3 maks.	16,5 maks.	x	0,8 maks.	8 min.	4 maks.

Hunaja	HUNAJAN AISTINVARAISET OMINAISUUDET		
	Väri	Maku	Tuoksu
VALEAKASIA	keltaisesta vaaleankeltaiseen	miellyttävä valeakasian maku	erottumaton, vieno tuoksu
LEHMUS	vaaleankeltaisesti hennonvihreään	miellyttävä, hieman kitkerä maku	selvästi erottuva lehmuksenkukan tuoksu
RAPSI	vaaleankeltaisesta oljenkeltaiseen	keskimakeasta hennonkirpeään	yrttinen, selvästi erottuva
AURINGONKUKKA	ruskeankeltainen	makeasta hieman karvaaseen	auringonkukkien kevyt tuoksu
KASTANJA	ruskea	karvas, hennonkirpeä	voimakas, läpitunkeva ylikypsien omenoiden tuoksu
KUKKA	keltainen, jossa punertavaa ja sitä tummempia sävyjä	miellyttävän makea, hieman karvas	heikosta voimakkaaseen
UNKARILAISEN TAMMEN MESIKASTEHUDAJA	selvästi erottuvan tumma, lähes musta	keskimakea	metsähunajan tuoksu

Hunaja	Kasvilaji (hallitseva, sekundaarinen ja vähämerkityksinen siitepöly)
Valeakasia	<i>Robinia pseudoacacia</i> (valeakasia) vähintään 20 %, <i>Brassicaceae</i> , <i>Rosaceae</i>
Lehmus	<i>Tilia</i> (lehmus) vähintään 25 %, <i>Robinia</i> spp. (valeakasia)
Rapsi	<i>Brassica napus</i> (rapsi) vähintään 61 %, <i>Rosaceae</i> , <i>Salix</i> spp. (paju)
Auringonkukka	<i>Helianthus annuus</i> (auringonkukka) vähintään 45 %, <i>Brassicaceae</i>

Hunaja	Kasvilaji (hallitseva, sekundaarinen ja vähämerkityksinen siitepöly)
Kastanja	<i>Castanea sativa</i> (jalokastanja) vähintään 86 %
Kukka	<i>Brassicaceae</i> , <i>Rosaceae</i> , <i>Salix</i> spp. (paju)
Unkarilaisen tammen mesikastehunaja	mesikastehunajan osatekijöitä (itiöt ja sienirihmat), <i>Castanea sativa</i> (jalokastanja)

3.3 Rehu (vain eläinperäiset tuotteet) ja raaka-aineet (vain jalostetut tuotteet)

Mehiläisiä voidaan ruokkia keinotekoisesti meden keräämiskauden ulkopuolella (varhain keväällä ja myöhään syksyllä sääoloista riippuen). Mehiläisiä voidaan ruokkia sokerilla, mutta sokeri on täytynyt valmistaa 4 kohdassa tarkoitettulla rajatulla maantieteellisellä alueella. Hunajaa ei voida saattaa markkinoille ”Slavonski med” -hunajana, jos keinotekoiseen ruokkimiseen liittyvät edellytykset eivät täyty ja jos keinotekoinen ruokinta on mehiläisten ainoa ravinnonlähde.

3.4 Erityiset tuotantovaiheet, joiden on tapahduttava yksilöidyllä maantieteellisellä alueella

Kaikkien ”Slavonski med” -hunajan tuotanto- ja keräysvaiheiden on tapahduttava 4 kohdassa tarkoitettulla yksilöidyllä maantieteellisellä alueella.

3.5 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, viipalointia, raastamista ja pakkaamista koskevat erityiset säännöt

”Slavonski med” -hunaja on pakattava 4 kohdassa tarkoitettulla rajatulla maantieteellisellä alueella, jotta voidaan suojata paremmin ”Slavonski med” -hunajan aitous ja laatu ja varmistaa tuotteen jäljitettävyyttä ja tarkastukset.

Vain tällä tavalla voidaan turvata laatu ja estää tuotteen fysikaaliskemiallisten ja aistinvaraisten ominaisuuksien muutokset. Tavaroiden kuljettaminen uuteen paikkaan johtaa muutoksiin lämpötilassa, kosteudessa ja ulkoisten tuoksujen imeytymisessä sekä HMF:ien ja diastaasien määrän lisääntymiseen.

”Slavonski med” -hunajan pakkaaminen rajatulla alueella vähentää vaaraa sen sekoittumisesta 4 kohdassa tarkoitettuna rajatun alueen ulkopuolelle tuotettuun hunajaan.

3.6 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, merkitsemistä koskevat erityiset säännöt

Jokainen markkinoille saatettu pakkaus on varustettava kuvassa esitetyllä tunnuksella. Kaikilla tavaramerkin käyttäjillä, jotka saattavat tuotteen markkinoille sen eritelmän mukaisesti, on oikeus käyttää tunnusta samoin ehdoin. Tunnus on väriltään ruskea ja musta, sitä reunustaa kroatialainen punos, ja sen vasemmassa yläkulmassa on kuvattuna mehiläinen. Tunnuksen vasemmalla puolella on Kroatian kartta ja oikealla vuosiluku ”1879” sekä Slavonian vanha vaakuna. Tunnuksen keskellä on punottu mehiläispesä. Tunnuksen yläosassa on nimi ”Slavonski med”, ja sen alaosassa on kuvattuna kolme tammen lehteä.

Kuva: ”Slavonski med” -hunajan tunnus

4. Maantieteellisen alueen tarkka raja

”Slavonski med” -hunajaa tuotetaan Slavoniassa kaupunkien ja kuntien hallintoalueilla seuraavissa maakunnissa: Vukovar-Srijemin maakunta kokonaisuudessaan, Osijek-Baranja, Brod-Posavina, Požega-Slavonia, Bjelovar-Bilogora ja Virovitica-Podravina sekä Sisak-Moslavinan maakunnan kaupungit ja kylät Novska, Lipovljani ja Jasenovac.

5. Yhteys maantieteelliseen alueeseen

5.1 Maantieteellisen alkuperäalueen yksityiskohdat

Luontoon liittyvät tekijät

Slavonian alueen rajaavat kolmen suuren alangan joen vesistöt: pohjoisessa Drava, idässä Tonava ja etelässä Sava. Tämän alueen keskeinen ympäristöä määrittävä tekijä on vuoristoisen länsiosan ja pääosin alavan itäosan pinnanmuodostuksen ja geomorfologisten piirteiden erilaisuus. Alhaisin kohta (78 metriä meren pinnan alapuolella) sijaitsee alueen kaakkoiskulmassa, Spačvassa.

Slavonian pinta-alasta, joka on 1 248 600 hehtaaria, on viljelyskelpoista maata 52 prosenttia (655 468 hehtaaria), metsää 29 prosenttia (359 605 hehtaaria), niittyjä 4,2 prosenttia ja laidunmaata 1,2 prosenttia.

Kun otetaan huomioon tällainen maankäyttö ja ilmasto-olojen selvät erot, alueen maasto ja sen kasvillisuuden ominaispiirteet, olosuhteet Slavoniassa ovat ihanteelliset "Slavonski med" -hunajan tuottamiseen, sillä se voi olla vaa-kasiahunajaa, lehmushunajaa, rapsihunajaa, auringonkukkahunajaa, kastanjahunajaa, kukkahunajaa ja unkarilaisen tammen mesikastehunajaa.

Slavonialle ominaisten ilmaston, maaperän ja vesistöjen ominaispiirteiden ainutlaatuisuuden sekä sen eläimistön ja kasviston rikkauden ansiosta Kroatian tasavalta on nimennyt kolme Slavoniaan kuuluvaa aluetta suojelualueiksi eli perustanut niihin luonnonpuistoja. Ne ovat Kopački Rit, Papuk ja Lonjsko Polje.

Slavonian alhainen korkeus merenpinnasta, sijainti Pannonian tasangolla ja altistuminen Euroopan mantereeseen sisäosien vaikutuksille ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat eniten sen ilmasto- ja sääoloihin. Suurimman osan talvesta alueella vallitsee kylmä ilmamassa, mutta sää lämpenee huomattavasti kesällä. Kesällä lämpötila nousee sitä mukaa mitä kauemmas itään matkustetaan, ja sen myötä sademäärä vähenee.

Kaikkina neljänä vuodenaikana mitataan hunajakasvien kasvua ja kehitystä edistäviä lämpötiloja. Keskimääräinen lämpötila keväällä on 11,8 °C, kesällä 21,1 °C, syksyllä 11,3 °C ja talvella 1,0 °C. Keskilämpötila kasvukaudella (huh-tikuusta syyskuuhun) on 18,3 °C.

Vuotuinen sademäärä ja sen jakautuminen ovat suotuisia kasvinviljelylle ja mehiläishoidolle. Vuodessa sataa 104–160 päivänä.

Kuukausittainen keskimääräinen tuulennopeus on suurimmillaan kevätkuukausina (maalis- ja huhtikuu) ja pienim-millään myöhäiskesällä ja alkusyksyllä (elo- ja syyskuu). Tuulen suunta on useimmiten luoteesta ja kaakosta, seuraavaksi yleisimpiä ovat lounais- ja koillistuulet.

Slavonian rajatulla alueella kasvavat hunajakasvit kukkivat eri aikaan (maalis- ja marraskuun välillä), joten meden ja siitepölyn lähteitä on runsaasti mehiläisille.

Inhimilliset tekijät

Mehiläishoitajat Slavoniassa ovat jatkaneet hunajan valmistuksen perinnettä jo 130 vuoden ajan. Yleisintä on hun-ajan pienimuotoinen tuotanto, jolla täydennetään maaseutualueiden perhetiloilla asuvien perheiden tuloja. Pitkä mehiläishoidon perinne Slavoniassa on myös johtanut käytäntöinä, taitoina, valmiuksina ja tietämyksenä ilmenevän mehiläishoidon tietotaidon kehittymiseen ja siirtymiseen sukupolvelta toiselle.

Mehiläishoidon käytännöt, jotka mehiläishoitajat ovat perineet esi-isiltään "Slavonski med" -hunajan valmistuksessa, ovat seuraavat:

- useimmat mehiläispesät on tehty puusta;
- mehiläishoitajat näkevät paljon vaivaa käyttäkseen savustimia, joiden polttoaineena on kuiva kasvijäte, josta syntyvä savu on mietoä;
- mehiläisiä ei saa koskaan ruokkia keinotekoisesti meden keräämiskaudella;
- hunajakennot kuoritaan perinteisesti käyttämällä kampa, veistä tai harjaa;
- hunaja irrotetaan kehyksestä lämmittämättä;
- hunajaa ei pastöroida linkoamisen aikana;
- enimmäislämpötila, jossa hunajan kiteytyminen voidaan pysäyttää, on 43 °C.

5.2 Laadun yksityiskohdat ja tuotteen ominaisuudet

"Slavonski med" -hunajalle on ominaista suuri HMF-arvo, 16,5 mg/kg, ja 18,3 prosentin enimmäisvesipitoisuus tuoreena. Siinä käytetään monia eri siitepölyjä; toisin sanoen se sisältää *Brassicaceae*- ja *Rosaceae*-heimoihin kuuluvien kasvilajien siitepölyä, ja useimmissa yksi- ja monikukkahunajissa on myös *Robinia* spp. -heimoon kuuluvien kasvilajien siitepölyä. Tämä erottaa sen muilla alueilla tuotetusta hunajasta. Sakkaroosin määrä "Slavonski med" -hunajassa on ohjearvoja pienempi.

"Slavonski med" -hunajan ominaispiirteet näkyvät sen fyysisissä, kemiallisissa, siitepölyä koskevissa ja aistinvarai-sissa ominaisuuksissa. Tuotteen kiteytyminen voidaan pysäyttää 43 °C:n enimmäislämpötilassa, millä varmistetaan, että tuotteen ominaisuudet, jotka ovat peräisin rajatulle alueelle ominaisista kasveista ja mehiläisistä, säilyvät muuttumattomina.

"Slavonski med" -nimeä käytetään sekä markkinoilla että yleiskielessä (kuitti (2014); kiitoskirje lahjoituksesta (2015); kiitoskirje (2015) ja pakkausleima).

5.3 Maantieteellisen alueen ja tuotteen ominaisuuksien välinen syy-yhteys

Suotuisien ilmasto- ja maaperäolosuhteiden ja sen ansiosta, että Slavonian laidunmailla, niityillä, pelloilla ja laajoilla metsäalueilla sekä Sava-, Drava- ja Tona-jokien tulva-alueiden soilla kasvaa runsaasti hunajakasvilajeja, paikallisten harmaiden mehiläisten (*Apis mellifera carnica*, pannoninen alalaji) on ollut mahdollista löytää runsaasti mettä ja siitepölyä tuhansien vuosien ajan. Näin on syntynyt ainutlaatuinen agroekologinen alue, jonka ansiosta ”Slavonski med” -hunaja erottuu puhtaana lajihunajana. Se tunnustetaan sellaiseksi ja sitä arvostetaan sellaisena markkinoilla.

Mehiläispesän toiminta ja hunajaa määrittelevät olosuhteet liittyvät suoraan ilmastoon, joka Slavoniassa on suotuisa ”Slavonski med” -hunajan tuottamiselle.

Kevään lämpötilat mahdollistavat keväällä kukkivien kasvien, hedelmäpuiden ja niittyjen varhaisen ja nopean kasvun, kun taas kesälämpötilat suosivat maatalouskasvien kypsyämistä. Niistä osa on hunajakasveja ja elintärkeitä ”Slavonski med” -hunajalle.

Syksyn ilmasto-olot sopivat mehiläisille, kun ne valmistautuvat talvihorrokseen, kun taas talvella sää on hyvä talvihorroksen kannalta ja antaa mehiläisille hyvät lähtökohdat aloittaa uusi kausi.

Ihanteelliset kevät- ja kesälämpötilat suosivat meden keräämistä useimmista kasveista. Keväällä kukkivat kasvit tuottavat mettä alhaisemmissa lämpötiloissa, kun taas kesällä kukkivat kasvit vaativat korkeamman yölämpötilan, jotta medentuotanto ei vähene tai lakkaa kokonaan.

Alueella sataa alle kolmasosan vuodesta (mutta vähintään 104 päivänä), mikä tarkoittaa, että vuodessa on tarpeeksi sateettomia päiviä, joiden aikana mehiläiset voivat kerätä mettä.

Mehiläisillä on enemmän mettä kerättävänä keväisin. Ne saavat tästä energiaa ja pystyvät vastustamaan ilmapirtauksia helpommin. Myöhäiskesällä tuulen voimakkuus ja meden määrä pienenevät, mehiläiset käyttävät vähemmän energiaa tuulen vastustamiseen ja säilyttävät helpommin energiaa talvihorrokseen valmistautumista varten.

Đakovon vuonna 1845 List mesečni horvatsko-slavonskog Gospodarskoga družtva -julkaisussa [Kroatian ja Slavonian kaupallisen yritystoiminnan kuukausijulkaisu] julkaistussa artikkelissa todetaan, että ”Slavoniassa ei ole yhtään kaupunkia tai kuntaa, joka ei tuota hyvälaatuista hunajaa”. Slavonian mehiläishoitajien yhdistys perustettiin Osijekissä vuonna 1879, ja se on ensimmäinen ja vanhin tällainen yhdistys Kaakkois-Euroopassa, ja Slavonska Pčela -lehti [Slavonian mehiläinen] perustettiin yhdistyksen lehtenä jo maaliskuussa 1881. Yhdistyksen paikallisyhdistyksiä alkoi syntyä hyvin nopeasti lehden perustamisen jälkeen. Slavonian mehiläishoitajien yhdistys on ollut aktiivisesti mukana edistämässä mehiläishoitoa Slavoniassa ja parantamassa ”Slavonski med” -hunajan laatua, kannustamalla peruskoulun opettajia osallistumaan mehiläishoidon kehittämiseen, lisäämässä tietoisuutta mehiläishoidon edistysaskeleista, levittämässä uusimpia alaa koskevia tietoja, jakamassa meden keräyskalentereita jne. Osoituksena sen Slavonian, ja laajemmin koko Kroatian, mehiläishoidon kehittämiseksi tekemästä työstä on se, että Bogdan Penjičić (1852–1918), tämän erittäin vanhan yhdistyksen perustajaa ja pitkäaikaista sihteerinä sekä samanaikaisesti Slavonska Pčela -lehden päätoimittajaa, pidetään nykyaikaisen mehiläishoidon isänä Kroatiassa. Hän otti käyttöön ensimmäiset mehiläispesät, joiden kennot olivat säädettäviä (vuonna 1871), ensimmäiset hunajan kerääjät ja keino-tekkoisen vahapohjan (vuonna 1879). Ensimmäinen mehiläishoitoa esittelevä näyttely järjestettiin Osijekissä vuonna 1889, ja vuonna 1903 Vukovarin mehiläishoitajien yhdistys julkaisi Gospodarski list -lehdessä aloitteen hunajamarkkinoiden järjestämiseksi.

Maaperä- ja ilmasto-olosuhteiden vaikutus toisiinsa, paikallisväestön monisatavuotinen kokemus mehiläishoidosta ja näiden kahden vuorovaikutus vaikuttavat ”Slavonski med” -hunajaan siten, että sillä on erityinen fysikaaliskemiallinen koostumus ja erityiset aistinvaraiset ominaisuudet, jotka tekevät siitä kuuluisan ja arvostetun hunajan kuluttajien keskuudessa.

Tuote-eritelmän julkaisutiedot

(tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta)

<http://www.mps.hr/UserDocsImages/HRANA/SLAVONSKI%20MED/Izmijenjena%20specifikacija%20proizvoda-Slavonski%20med%20.pdf>